

ToR

Inicijativa za izradu propisa

1.	Radni naziv propisa	Pravilnik o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja
2.	Datum:	20.02.2017.
3.	Podnosilac ToR-a	ANS (Odsjek za vazduhoplovnu navigaciju) Dragan Petrović, Stručni savjetnik za licenciranje osoblja i sertifikovanje službi kontrole letenja - ATS inspektor
4.	Referentni propis	<ul style="list-style-type: none">✓ Zakon o vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine, („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ br. 39/09);✓ Odluka o poslovima koji neposredno i posredno utiču na bezbjednost vazdušne plovidbe („Službeni glasnik“ br. 79/10);✓ Pravilnik o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja („Službeni glasnik“ br. 45/10);✓ Pravilnik o organizaciji i korištenju vazdušnog prostora u Jedinstvenom evropskom nebu („Službeni glasnik“ br. 45/10);✓ Pravilnik o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružanje usluga vazdušne plovidbe („Službeni glasnik BiH“, broj 101/15);✓ Aneks 11 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu – Usluge kontrole vazdušnog saobraćaja (ICAO Annex 11 – Air Traffic Services);✓ Uredba (EU) br. 255/2010 o utvrđivanju opštih zahtjeva za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja.
5.	Svrha propisa ¹	U skladu sa Članom 14. Zakona o vazduhoplovstvu BiH, Sektor za vazduhoplovnu navigaciju i aerodrome (ANAD), Odsjek za vazduhoplovnu navigaciju (ANS) u sklopu planiranih aktivnosti pristupiće izradi propisa iz oblasti upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja. Pravilnik će obuhvatiti okvir upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja, opšte obaveze država potpisnica ECAA sporazuma, obaveze pomenutih država prema prema centralnoj ATFM jedinici, opšte obaveze ATS jedinica, operatora, rukovodstva aerodroma, obaveze vezane za kritične događaje, praćenje usklađenosti sa preduzetim ATFM mjerama, procjenu performansi, zahtjeve vezane za bezbjednost, dodatne zahtjeve i kazne. Pravilnik će biti usklađen sa standardima i preporučenom praksom Međunarodne organizacije za civilno vazduhoplovstvo (ICAO) i Uredbama Evropske Komisije (EC). Izrada ovog

¹ U skladu sa članom 7. Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa.

		Pravilnika je predviđena u sklopu harmonizacije BiH propisa sa EU regulativom u ovoj oblasti i Radnim aranžmanima između EASA-e i BHDCA od 06.05.2015. godine
6.	Obrazloženje ²	Izrada Pravilnika o utvrđivanju opštih zahtjeva za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja je predviđena u sklopu harmonizacije BiH propisa sa EU regulativom u ovoj oblasti i Radnim aranžmanima između EASA-e i BHDCA od 06.05.2015. godine
7.	Predlog sastava tima za izradu propisa	<p>Stručno osoblje Odsjeka za vazduhoplovnu navigaciju (ANS).</p> <p>U slučaju procjene o potrebi, timu se mogu priključiti i predstavnici iz drugih vazduhoplovnih organizacija, udruženja, avio prevoznika, industrije itd.</p> <p>Radom tima rukovodi Šef odsjeka vazduhoplovne navigacije (ANS).</p>
8.	Rok za izradu propisa	30.06.2017.
9.	Rok za donošenje propisa	29.12.2017.
10.	Forma budućeg propisa (zakon, pravilnik, procedura, uputstvo, odluka, naredba, itd.)	<p>Propis će biti izrađen u formi pravilnika.</p> <p>Rok za usaglašavanje propisa je 30 dana.</p>

Šef odsjeka, nosilac aktivnosti izrade propisa:

Radomir Gavrić

² Objašnjena potreba za donošenjem propisa i druge informacije kao što su: pravni osnov za uvođenje propisa, razlozi i objašnjenje odabrane politike, usklađenost sa evropskim zakonodavstvom, provedbeni mehanizmi i obezbjeđenje poštovanja propisa, potrebna finansijska sredstva za provođenje propisa i finansijski efekti itd.

Na osnovu člana 16. i člana 61. stav (2) Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/02 i 102/09) i člana 14. stav (1) Zakona o vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj: 39/09), generalni direktor Direkcije za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK O UTVRĐIVANJU ZAJEDNIČKIH ZAHTJEVA ZA UPRAVLJANJE PROTOKOM VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA*³

Član 1. (Predmet)

(1) Ovim pravilnikom se utvrđuju zahtjevi za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja (u daljem tekstu: ATFM) u cilju optimizacije raspoloživih kapaciteta Evropske mreže za upravljanje vazdušnim saobraćajem (u daljem tekstu: EATMN) i poboljšali procesi ATFM-a.

(2) Ovaj pravilnik se primjenjuje u okviru vazdušnog prostora iz člana 1. tačka 3. Dodatka I Pravilnika o organizaciji i korištenju vazdušnog prostora u Jedinstvenom Evropskom nebu, i to na:

- a) sve letove za koje je planirano da se vrše ili koji se vrše kao opšti vazdušni saobraćaj i u skladu sa pravilima instrumentalnog letenja (u daljem tekstu: IFR), u cjelini ili djelimično.
- b) sve faze leta koje se odnose na letove iz tačke a) ovog stava i na upravljanje vazdušnim saobraćajem.

(3) Ovaj pravilnik se primjenjuje na slijedeće učesnike ili zastupnike koji postupaju u njihovo ime, a koji su uključeni u ATFM procese:

- a) operatere vazduhoplova;
- b) jedinice za pružanje usluga u vazdušnom saobraćaju (u daljem tekstu: ATS jedinice), uključujući ATS prijavne biroe i aerodromske kontrole vazdušnog saobraćaja;
- c) usluge vazduhoplovnog informisanja;
- d) subjekte uključene u upravljanje vazdušnim prostorom;
- e) tijela koja upravljaju aerodromom;
- f) centralnu jedinicu za ATFM;
- g) lokalne ATFM jedinice;
- h) koordinate slotova na koordinisanim aerodromima.

³ Uredba Komisije (EU) 255/2010 od 25. marta 2010. o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

Član 2.
(Definicije)

Za potrebe ovog Pravilnika, koriste se definicije iz člana 2. Dodatka I Pravilnika kojim se uspostavlja okvir za stvaranje Jedininstvenog Evropskog neba („Službeni glasnik BiH“ broj 45/10) i slijedeće definicije:

- a) **ATFM slot za polijetanje** (*Air Traffic Flow Management (ATFM) departure slot*): označava izračunato vrijeme polijetanja dodijeljeno od strane centralne jedinice za ATFM sa vremenskom tolerancijom kojom upravlja lokalna ATS jedinica;
- b) **ATS prijavni biro** (*Air Traffic Services (ATS) reporting office*): označava ATS jedinicu uspostavljenu u cilju primanja izvještaja koji se tiču ATS i planova leta podnijetih prije prvog izdavanja odobrenja kontrole vazdušnog saobraćaja;
- c) **Ažurirana pozicija u letu** (*Updated flight position*): označava poziciju vazduhoplova ažuriranu uz pomoć nadzornih podataka, podataka iz plana leta ili izvještaja o poziciji;
- d) **Direkcija za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine** (*Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA*): Nadležni vazduhoplovni organ Bosne i Hercegovine;
- e) **ECAA Sporazum** (*Multilateral Agreement on the Establishment of a European Common Aviation Area*): Multilateralni sporazum između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (u skladu sa Rezolucijom Savjeta bezbjednosti UN 1244 od 10. juna 1999) o uspostavljanju Zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja;
- f) **Kritični događaj** (*Critical event*): označava neuobičajenu situaciju ili krizu koja uključuje značajan gubitak kapaciteta EATMN ili značajnu neravnotežu između EATMN kapaciteta i saobraćajnih zahtjeva ili značajnu grešku u protoku informacija u jednom ili više dijelova EATMN;
- g) **Koordinisani aerodrom** (*Coordinate airport*): označava aerodrom kome je dodijeljen koordinator u svrhu olakšavanja operacija avioprevoznika koji izvode ili namjeravaju da izvode operacije na tom aerodromu;
- h) **Lokalna jedinica upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja - lokalna ATFM jedinica** (*Local Air Traffic Flow Management (ATFM) Unit*): označava subjekt za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja koje obavlja djelatnost u ime jednog ili više drugih subjekata za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja, kao posrednik između centralne jedinice za ATFM i ATS jedinice ili grupe takvih jedinica;
- i) **Mjere upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja - ATFM mjere** (*Air Traffic Flow Management (ATFM) measures*). označavaju postupke preduzete u cilju upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja i upravljanja kapacitetom;
- j) **Nadležni organ**: označava tijelo ili tijela koje je imenovala ili ustanovila Bosna i Hercegovina kao svoja državna ovlaštena tijela u skladu sa Zakonom o vazduhoplovstvu

Bosne i Hercegovine, Član 16. stav (1), i Pravilnikom kojim se uspostavlja okvir za stvaranje jedinstvenog evropskog neba, Član 5. stav (1) i Članom 4. Uredbe (EZ) broj 549/2004, koja se nalazi u Dodatku I ovog pravilnika;

- k) **Obustavljanje plana leta** (*Flight plan suspension*): označava postupak koji pokreće subjekat koje vrši ATFM kako bi se osiguralo da je operator obavio izmjenu plana leta prije izvršenja leta;
- l) **Odobrenje kontrole vazdušnog saobraćaja** (*Air Traffic Control clearance*): označava odobrenje određenom vazduhoplovu da nastavi put pod uslovima određenim od strane jedinice kontrole vazdušnog saobraćaja;
- m) **Operativni dnevnik** (*Operational log*): označava dnevnik ATFM sistema, pretvoren u bazu podataka koja omogućava brzu pretragu ATFM podataka;
- n) **Operator** (*Operator*): označava lice, organizaciju ili preduzeće koje učestvuje ili koje namjerava da učestvuje u obavljanju vazdušnog saobraćaja;
- o) **Pravila instrumentalnog letenja - IFR** (*Instrument Flight Rules (IFR)*): označavaju pravila instrumentalnog letenja definisana Aneksom 2 Čikaške konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu iz 1944. godine (u daljem tekstu: Čikaška konvencija);
- p) **Rutna i saobraćajna orijentacija** (*Route and traffic orientation*): označava politike i procedure za korišćenje ruta od strane vazduhoplova;
- r) **Sektorska konfiguracija ATS jedinice** (*Air Traffic Service (ATS) Unit sector configuration*): označava četvorodimenzionalni opis sektora ili grupe sektora vazdušnog prostora ATS jedinice koji se upotrebljava stalno ili privremeno;
- s) **Slot** (*Slot*): označava predviđeno vrijeme slijetanja ili polijetanja raspoloživo ili dodijeljeno određenog dana za kretanje vazduhoplova na koordinisanom aerodromu;
- t) **Višestruki plan leta** (*Multiple flight plan*) označava postojanje više od jednog plana leta za isti namjeravani let između dva aerodroma;
- u) **Vrijeme voženja na aerodromu** (*Aerodrome taxi time*) označava unaprijed određeno vrijeme od početka vožnje do polijetanja, izraženo u minutima, koje važi tokom normalnog rada aerodroma;
- v) **Usluga vazdušnog prevoza** (*Air service*): označava let ili niz letova radi prevoza putnika, robe ili pošte uz plaćanje naknade ili zakupnine.

Član 3.

(Okvir upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja)

(1) Planiranje, koordinacija i izvršenje ATFM mjera koje obavljaju učesnici iz člana 1. stav (3). ovog pravilnika su usklađeni sa zahtjevima standarda utvrđenim u Aneksu 11 Čikaške konvencije i dokumentima navedenim u Dodatku ovog pravilnika.

(2) ATFM se rukovodi slijedećim principima:

- a) ATFM mjere:

- i. sprečavaju prekomjerne zahtjeve u vazдушnom saobraćaju u odnosu na deklarirani kapacitet kontrole vazdušnog saobraćaja (ATC) u sektorima i na aerodromima;
- ii. koriste EATMN kapacitete u najvećoj mogućoj mjeri, da bi se optimizirala efikasnost EATMN, a negativni efekti na operatore smanjili na minimum;
- iii. optimiziraju EATMN kapacitet raspoloživ kroz razvoj i primjenu mjera za unapređenje kapaciteta od strane ATS jedinica;
- iv. podržavaju upravljanje kritičnim događajima;

b) lokalne ATFM jedinice i centralna jedinica za ATFM smatraju se dijelom ATFM funkcije.

(3) Pri dodjeli ATFM slotova za polijetanje, letovima se daje prioritet u skladu sa njihovim planiranim redoslijedom ulaska na lokaciju na kojoj se primenjuju ATFM mjere, osim ako posebne okolnosti ne zahtjevaju primjenu drugih pravila prioriteta koja su zvanično dogovorena i od koristi za EATMN.

(4) Stav (3) ovog člana može se primjeniti na letove koji ne mogu prihvatiti mogućnost preusmjeravanja u cilju izbjegavanja ili rasterećenja opterećenih oblasti, uzimajući u obzir lokaciju i dimenzije opterećenih oblasti.

Član 4.

(Opšte obaveze država potpisnica ECAA sporazuma)

(1) Države potpisnice ECAA sporazuma obezbjeđuju da je ATFM funkcija dostupna učesnicima iz člana 1. stav (3) ovog pravilnika na 24 sata dnevno.

(2) Definisanje i primjena ATFM mjera su usklađene sa zahtjevima sigurnosti i odbrane država potpisnica ECAA sporazuma, kako bi se osigurala efikasnost u planiranju, dodjeli i upotrebi vazdušnog prostora na korist svih učesnika iz člana 1. stav (3) ovog pravilnika.

(3) Uspostavljaju se dosljedne procedure za saradnju između učesnika uključenih u ATFM funkciju, ATS jedinica i subjekata uključenih u upravljanje vazdušnim prostorom, kako bi se optimizirala upotreba vazdušnog prostora.

(4) Izrađuje se zajednički referentni dokument koji sadrži politike, postupke i opise rutne i saobraćajne orijentacije. Kada je primjenjivo, objavljivanje dostupnosti ruta u zbornicima vazduhoplovnih informacija je u potpunosti usklađeno sa zajedničkim referentnim dokumentom.

(5) Zajednički postupci za zahtjevanje izuzeća od ATFM slotova za poletanje se izrađuju u skladu sa zahtjevima standarda utvrđenim u Aneksu 11 Čikaške konvencije i dokumentima navedenim u Dodatku ovog pravilnika. Ti postupci se usklađuju sa centralnom jedinicom za ATFM i objavljuju u zbornicima vazduhoplovnih informacija.

Član 5.

(Obaveze država potpisnica ECAA sporazuma prema centralnoj jedinici za ATFM)

Države potpisnice ECAA sporazuma osiguravaju da centralna jedinica za ATFM:

- a) optimizira ukupne efekte učinka na EATMN kroz planiranje, koordinaciju i primjenu ATFM mjera;

- b) obavlja konsultacije sa operatorima u vezi definisanja ATFM mjera;
- c) osigurava efektivnu primjenu ATFM mjera zajedno sa lokalnim ATFM jedinicama;
- d) u koordinaciji sa lokalnim ATFM jedinicama određuje alternativna preusmjeravanja radi izbjegavanja ili rasterećenja opterećenih oblasti, uzimajući u obzir ukupne uefekte učinka na EATMN;
- e) nudi preusmjeravanje za one letove koji bi optimizirali efekat iz tačke d) ovog člana;
- f) blagovremeno pruža informacije operatorima i ATS jedinicama o ATFM, uključujući:
 - i. planirane ATFM mjere;
 - ii. uticaj ATFM mjera na vrijeme polijetanja i profil leta pojedinačnih letova;
- g) prati događaje vezane za nedostajuće planove leta i podnete višestruke planove leta;
- h) obustavlja plan leta kada, uzimajući u obzir vremensku toleranciju, dodijeljeni ATFM slot za polijetanje ne može da se ispuni, a nije poznato novo predviđeno vreme početka vožnje vazduhoplova;
- i) prati broj izuzeća koja su odobrena u skladu sa članom 4. stav (5) ovog pravilnika.

Član 6.

(Opšte obaveze ATS jedinica)

- (1) Kada mora da se primjeni ATFM mjera, ATS jedinice se preko lokalne ATFM jedinice usklađuju sa centralnom jedinicom za ATFM kako bi se obezbjedilo da se pri izboru mjera uvažava optimizacija ukupnih efekata učinka na EATMN.
- (2) Kada je potrebno, ATS prijavni biro olakšavaju razmjenu informacija između pilota ili operatora i lokalne ili centralne jedinice za ATFM.
- (3) ATS jedinice obezbjeđuju da se ATFM mjere primenjene na aerodromima koordiniraju sa odgovarajućim tijelima za upravljanje aerodromom, kako bi se obezbjedila efikasnost u planiranju i eksploatacij i radi dobrobiti svih učesnika iz člana 1. stav (3) ovog pravilnika.
- (4) ATS jedinice preko lokalne ATFM jedinice obaveštavaju centralnu jedinicu za ATFM o svim događajima koji mogu imati uticaja na kapacitet kontrole vazdušnog saobraćaja ili na zahtjeve saobraćaja.
- (5) ATS jedinice blagovremeno dostavljaju centralnoj jedinici za ATFM slijedeće podatke i njihove izmjene, osiguravajući njihov kvalitet:
 - a) raspoloživost vazdušnog prostora i rutnih struktura;
 - b) konfiguracije i aktivacije sektora ATS jedinica;
 - c) vremena voženja na aerodromu;
 - d) kapacitete sektora kontrole vazdušnog saobraćaja i aerodroma;

- e) raspoloživost ruta, uključujući raspoloživost postignutu primjenom fleksibilnog korišćenja vazdušnog prostora, u skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju pravila za fleksibilno korišćenje vazdušnog prostora ("Službeni glasnik BiH" broj 79/10);
- f) ažurirane pozicije u letu;
- g) odstupanja od planova leta;
- h) raspoloživost vazdušnog prostora, uključujući raspoloživost postignutu primjenom fleksibilnog korišćenja vazdušnog prostora, u skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju pravila za fleksibilno korišćenje vazdušnog prostora;
- i) stvarna vremena polijetanja.

Ovi podaci su dostupni učesnicima iz člana 1. stav (3) ovog pravilnika i dostavljaju se centralnoj jedinici za ATFM i prosljeđuju se od nje, bez naknade.

(6) ATS jedinica na aerodromu polijetanja obezbjeđuje:

- a) kad let podliježe ATFM slotu za polijetanje, da se taj slot uključuje kao dio odobrenja kontrole vazdušnog saobraćaja;
- b) da se letovi pridržavaju ATFM slotova za polijetanje;
- c) da se letovima koji se ne pridržavaju svojih očekivanih vremena početka vožnje, uzimajući u obzir uspostavljeno vrijeme tolerancije, ne izdaje odobrenje za polijetanje;
- d) da se letovima čiji su planovi leta odbijeni ili obustavljeni ne izdaje odobrenje za polijetanje.

Član 7.

(Opšte obaveze operatora)

(1) Svaki namjeravani let mora da bude obuhvaćen jedinstvenim planom leta. Dostavljeni plan leta ispravno odražava namjeravani profil leta.

(2) Sve odgovarajuće ATFM mjere i njihove izmjene su ugrađene u planirani let i saopštavaju se pilotu.

(3) Pri polijetanju sa aerodroma koji ne podliježe ATFM slotu za polijetanje, operatori su odgovorni za pridržavanje očekivanom vremenu početka vožnje, uzimajući u obzir vremensku toleranciju, u skladu sa zahtjevima standarda utvrđenim u Aneksu 11 Čikaške konvencije i dokumentima navedenim u Dodatku ovog pravilnika.

(4) U slučaju da je plan leta obustavljen u skladu sa članom 5. tačka (h) ovog pravilnika, dotični operater se stara za ažuriranje ili otkazivanje plana leta.

Član 8.

(Opšte obaveze tijela koja upravljaju aerodromom)

Tijela koja upravljaju aerodromom obaveštavaju centralnu jedinicu za ATFM direktno ili posredstvom lokalne ATFM jedinice ili ATS jedinice, ili kombinovano, o svim događajima koji

mogu da utiču na kapacitet kontrole vazdušnog saobraćaja ili saobraćajne zahtjeve. Ova tijela informišu lokalnu ATFM jedinicu i ATS jedinice, ako je obaveštavanje izvršeno direktno.

Član 9.

(Usklađenost između planova leta i aerodromskih slotova)

(1) Države potpisnice ECAA sporazuma osiguravaju da centralna jedinica za ATFM ili lokalna ATFM jedinica prije obavljanja leta, na zahtjev aerodromskog koordinatora slotova ili tijela koje upravlja koordinisanim aerodromom, dostavi prihvaćeni plan leta za let koji se izvodi sa tog aerodroma. Aerodromski koordinator slotova ili tijelo koje upravlja koordinisanim aerodromom osiguravaju pristup prihvaćenim planovima leta koje je dostavila centralna jedinica za ATFM ili lokalne ATFM jedinice.

(2) Prije leta, operatori dostavljaju aerodromima polijetanja i slijetanja neophodne informacije kako bi se omogućilo povezivanje oznake leta koja je sadržana u planu leta i oznake leta koja je prijavljena za odgovarajući aerodromski slot.

(3) Svaki operator, tijelo koje upravlja aerodromom i ATS jedinica imaju pravo da prijave aerodromskom koordinatoru slotova o učestalom izvođenju usluga vazdušnog prevoza u vremenima koja se značajno razlikuju od dodijeljenih aerodromskih slotova, ili uz upotrebu slotova na način koji se bitno razlikuje od onog koji je naveden u vrijeme dodjeljivanja, ukoliko to dovodi u pitanje operacije aerodroma ili vazdušnog saobraćaja.

(4) Države potpisnice ECAA sporazuma osiguravaju da centralna jedinica za ATFM prijavi aerodromskom koordinatoru slotova o učestalom izvođenju usluga vazdušnog prevoza u vremenima koja se značajno razlikuju od dodijeljenih aerodromskih slotova, ili uz upotrebu slotova na način koji se bitno razlikuje od onog koji je naveden u vrijeme dodjeljivanja, ukoliko to dovodi u pitanje rad ATFM.

Član 10.

(Obaveze u vezi sa kritičnim događajima)

(1) Države potpisnice ECAA sporazuma osiguravaju da centralna jedinica za ATFM uspostavi i objavi ATFM postupke za rad u slučaju kritičnih događaja, kako bi se poremećaj u EATMN sveo na najmanju moguću mjeru.

(2) Tokom priprema za kritične događaje, ATS jedinice i tiela koja upravljaju aerodromom, usklađuju važnost i sadržaj postupaka za nepredviđene situacije sa operatorima pogođenim kritičnim događajima, uključujući svako prilagođavanje pravilima prioriteta. Postupci za nepredviđene situacije obuhvataju:

- a) organizacione sporazume i sporazume koordinacije;
- b) ATFM mere za upravljanje pristupom ugroženim oblastima radi spriječavanja prekomjernih saobraćajnih zahtjeva u odnosu na deklarirani kapacitet čitavog vazdušnog prostora, njegovog dijela ili određenog aerodroma;
- c) okolnosti, uslove i postupke za primjenu pravila prioriteta za letove, poštujući osnovne interese sigurnosti i odbrambene politike država potpisnica ECAA sporazuma;
- d) postupke za vraćanje u pređašnje stanje.

Član 11.

(Praćenje usklađenosti sa ATFM merama)

(1) Države potpisnice ECAA sporazuma osiguravaju da ATS jedinice na aerodromima polijetanja na kojima usklađenost odlaznog saobraćaja sa ATFM slotovima za polijetanje iznosi 80% godišnje ili manje, dostavljaju odgovarajuće informacije o neusklađenosti i preduzetim radnjama kako bi se osigurala usklađenost sa ATFM slotovima za polijetanje. Preduzete radnje moraju da budu navedene u izvještaju koji dotična država potpisnica ECAA sporazuma podnosi Evropskoj Komisiji.

(2) ATS jedinica na određenom aerodromu obezbjeđuje relevantne informacije o svakom neuvažavanju odbijanja ili obustave plana leta na tom aerodromu, kao i preduzetim radnjama da se uvažavanje osigura. Preduzete radnje su navedene u izvještaju koji država potpisnica ECAA sporazuma podnosi Evropskoj Komisiji.

(3) Države potpisnice ECAA sporazuma osiguravaju da

a) centralna jedinica za ATFM upozori državu potpisnicu ECAA sporazuma koja odobrava izuzeća kod više od 0,6% godišnjih polijetanja u toj državi;

b) kada je država potpisnica ECAA sporazuma upozorena shodno tački a) ovog stava, ona izrađuje izvještaj sa detaljima odobrenih izuzeća koji podnosi Evropskoj Komisiji.

(4) Države potpisnice ECAA sporazuma osiguravaju da u slučaju neusklađenosti sa ATFM mjerama koje proizilaze iz primjene člana 5. tačka g) ovog pravilnika, centralna jedinica za ATFM obavještava dotičnog operatora o takvoj neusklađenosti.

(5) Operatori podnose izvještaj centralnoj jedinici za ATFM za svaku neusklađenost sa ATFM mjerama, navodeći detalje okolnosti koje su dovele do nedostajućeg plana leta ili višestrukih planova leta, kao i preduzete radnje kako bi se takva neusklađenost ispravila.

(6) Države potpisnice ECAA sporazuma osiguravaju da centralna jedinica za ATFM izrađuje godišnji izvještaj sa detaljima o nedostajućim planovima leta ili podnetim višestrukim planovima leta, te da izvještaj dostavi Evropskoj Komisiji.

(7) Države potpisnice ECAA sporazuma sprovode godišnji pregled pridržavanja ATFM mjerama kako bi se osiguralo da učesnici iz člana 1. stav (3) ovog pravilnika poboljšavaju nivo pridržavanja tim mjerama.

Član 12.

(Procjena učinka)

(1) Prilikom primjene člana 11. ovog pravilnika, države potpisnice ECAA sporazuma osiguravaju da centralna jedinica za ATFM izrađuje godišnje izvještaje o kvalitetu ATFM, koji obuhvataju detalje o:

a) uzrocima ATFM mjera;

b) uticaju ATFM mjera;

c) pridržavanju ATFM mjerama;

d) doprinosu učesnika iz člana 1. stav (3) ovog pravilnika optimizaciji ukupnog uticaja na mrežu.

(2) Države potpisnice ECAA sporazuma osiguravaju da centralna jedinica za ATFM uspostavi i održava arhivu ATFM podataka iz člana 6. stav (5) ovog pravilnika, planova leta, operativnih dnevnika i odgovarajućih povezanih podataka.

(3) Podaci iz stava (2) ovog člana se čuvaju dvije godine od njihovog podnošenja i stavljaju se na raspolaganje Evropskoj Komisiji, državama potpisnicama ECAA sporazuma, ATS jedinicama i operatorima. Navedeni podaci stavljaju se na raspolaganje aerodromskim koordinatorima i operatorima aerodroma, kao pomoć u njihovoj redovnoj procjeni deklarisanog kapaciteta.

Član 13. (Zahtjevi bezbjednosti)

Države potpisnice ECAA sporazuma osiguravaju da se sprovodi procjena bezbednosti, uključujući identifikaciju opasnosti, procjenu i ublažavanje rizika, prije uvođenja bilo kakvih značajnih promjena u ATFM sisteme i postupke, uključujući procjenu procesa upravljanja bezbjednošću koji se odnosi na kompletan životni ciklus sistema upravljanja vazдушnim saobraćajem.

Član 14. (Dodatni zahtjevi)

(1) Države potpisnice ECAA sporazuma osiguravaju da je osoblje učesnika iz člana 1. stav (3) ovog pravilnika koje je uključeno u ATFM aktivnosti:

- a) upoznato sa odredbama ove uredbe;
- b) odgovarajuće obučeno i kompetentno za obavljanje svojih poslova.

(2) Države potpisnice ECAA sporazuma preduzimaju sve neophodne mjere da osiguraju da učesnici iz člana 1. stav (3) ovog pravilnika koji su odgovorni za obavljanje ATFM funkcija:

- a) razvijaju i održavaju operativne priručnike koji sadrže neophodne instrukcije i informacije koje omogućavaju operativnom osoblju primjenu odredbi ovog pravilnika;
- b) osiguraju da su ovi priručnici dosledni, dostupni i ažurirani, kao i da njihovo ažuriranje i distribucija podliježu odgovarajućem upravljanju kvalitetom i dokumentima;
- c) osiguraju da su radne metode i operativni postupci usklađeni sa ovim pravilnikom.

Član 15. (Kaznene odredbe)

Države potpisnice ECAA sporazuma utvrđuju pravila o kaznama koje se primenjuju za povredu odredbi ovog pravilnika i preduzimaju sve neophodne mjere kako bi se obezbjedilo njihovo sprovođenje. Predviđene kazne moraju da budu djelotvorne, srazmjerne i odvraćajućeg karaktera. Države potpisnice ECAA sporazuma obaveštavaju Evropsku Komisiju o ovim odredbama, i bez odlaganja je obavješavaju o svim naknadnim izmjenama i dopunama koje imaju uticaja na te odredbe.

Član 16. (Dodatni zahtjevi za učesnike iz člana 1. stav (3) ovog pravilnika)

(1) Učesnici iz člana 1. stav (3) ovog pravilnika osiguravaju da je njihovo osoblje koje je uključeno u ATFM aktivnosti:

- a) upoznato sa odredbama ovog pravilnika;
- b) odgovarajuće obučeno i kompetentno za obavljanje svojih poslova;
- c) imenovano i posjeduje odgovarajuća ovlaštenja

(2) Učesnici iz člana 1. stav (3) ovog pravilnika koji su odgovorni za obavljanje ATFM funkcija preduzimaju sve neophodne mjere da:

- a) razviju i održavaju operativne priručnike koji sadrže neophodne instrukcije i informacije koje omogućavaju operativnom osoblju primjenu odredbi ovog pravilnika;
- b) osiguraju da su ovi priručnici dosledni, dostupni i ažurirani, kao i da njihovo ažuriranje i distribucija podliježu odgovarajućem upravljanju kvalitetom i dokumentima;
- c) osiguraju da su radne metode i operativni postupci usklađeni sa ovim pravilnikom.

Član 17.
(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“.

Broj:
Banja Luka:

Generalni direktor
Đorđe Ratkovića

DODATAK

Lista ICAO odredbi u vezi sa upravljanjem protokom vazdušnog saobraćaja

1. Poglavlje 3. stav 3.7.5 (Upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja) Aneksa 11 Čikaške konvencije — Usluge u vazdušnom saobraćaju (13. izdanje, jul 2001. godine, uključujući amandman br. 47).
2. Poglavlje 3 (ATS kapacitet i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja) ICAO dokumenta 4444, Postupci za usluge u vazdušnoj plovidbi — Upravljanje vazdušnim saobraćajem (PANS-ATM) (15. izdanje, 2007. godine).
3. Poglavlje 8.3 (izuzeća od dodjele ATFM slota) ICAO dokumenta 7030, Evropski (EUR) regionalni dopunski postupci (5. izdanje, 2007. godine).
4. Poglavlje 8.4 stav 1. tačka c) (Poštovanje ATFM mjera od strane operatora vazduhoplova) ICAO dokumenta 7030, Evropski (EUR) regionalni dopunski postupci (5. izdanje, 2007. godine).
5. Poglavlje 2, stav 2.3.2 (Izmjene u EOBT-u) ICAO dokumenta 7030, Evropski (EUR) regionalni dopunski postupci (5. izdanje, 2007. godine).